

KRIJGSGEVANGENEN

voerd uit een van de Brabantse gijzelaarskampen, gaf toen aan de betrokkenen eerst het advies dat zij principieel moesten weigeren, op vragen over hun afkomst antwoord te geven (de Geneefse conventie legde aan krijgsgevangenen geen andere verplichting op dan vragen naar hun naam en rang te beantwoorden), en toen hem vervolgens bleek dat velen van de betrokkenen dat, nu zij geïsoleerd stonden, te riskant achtten, adviseerde hij, valse gegevens te verstrekken, bijvoorbeeld dat men slechts van half- of kwart-Joodse afkomst was.¹ Het slot van het lied was dat de Joodse reserve-officieren met rust gelaten werden. De militairen van Joodse afkomst die deel uitmaakten van de groepen reserve-onderofficieren en gewone dienstplichtigen zijn wél naar een apart kamp overgebracht, nl. bij Stargard²; daar is hun leven evenwel niet in gevaar gebracht.³

★

In hoeverre hebben de leden van de groep uit '43 pakketten ontvangen?

Het duurde verscheidene maanden voor de verzending van de pakketten goed op gang kwam. Speciaal ten behoeve van de groep uit '43 voegde het hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis (Den Haag) een aparte afdeling aan zijn Informatiebureau toe maar het werd augustus '43 (drie

¹ Er waren twee Joodse reserve-officieren die om bepaalde redenen van die list geen gebruik konden maken; zij stelden zich jegens de Duitse kampcommandant op het door Liefstynck aanbevolen principiële standpunt. Eén hunner was daarbij in het gezelschap van een niet-Joodse officier, E. H. de Vries uit Dordrecht, die eenzelfde principiële weigering uitsprak, louter om de positie van zijn Joodse lotgenoot te versterken. ² Zij zijn vandaar begin april '45 naar een kamp bij Rostock verplaatst dat onder Neu-Brandenburg ressorteerde. ³ De pogingen tot het apart onderbrengen van de militairen van Joodse afkomst zijn, geheel begrijpelijk, door henzelf en ook door diegenen die er van hoorden, beschouwd als iets dat de betrokkenen in extra levensgevaar bracht. Die pogingen moeten echter wellicht eerder in verband gebracht worden met Himmlers streven, door middel van het vrijlaten van groepen Joden een wit voetje te krijgen bij de Geallieerden. Daartoe moesten de Joodse krijgsgevangenen apart bijeengebracht worden. In maart '42 was daar al bevel toe gegeven door de *Chef des Kriegsgefangenenwesens im Allgemeinen Wehrmachtsamt*, maar dat bevel was nooit uitgevoerd; Joodse krijgsgevangenen behoefden ook geen Jodenster te dragen en zij werden niet gedeporteerd. Een nieuw bevel tot het concentreren van Joodse krijgsgevangenen ging op 15 december '44 uit; daarbij moet bedacht worden dat het *Kriegsgefangenenwesen* sinds 1 oktober '44 onder Himmler ressorteerde in zijn kwaliteit van *Befehlshaber des Ersatzheeres*.